

ATATÜRK — KİTAP VE KÜTÜPHANE

Levan ŞENALP

Emekli Uzman Kütüphaneci

Atatürk, daha okul sıralarından itibaren, hayatının her döneminde ve her türlü koşullarda hep okumuştur. Atatürk daha Manastır İdadisi (İse)nde iken, Fransız İhtilâlini hazırlayanlar arasında bulunan Voltaire, Rousseau, Montesquieu gibi filozofların, kendi ülkelerini ilgilendiren düşünceleri hakkında pek çok eser okumuştur. Çok iyi Fransızca bilen, yakın arkadaşı, Fethi Okyar kendisine bu konuda bir çok eser tanıtmış ve okudukları hakkında tartışmaları olmuştur.¹ Mustafa Kemal, Harbiye'de okuduğu sıralarda da, yabancı gazetelerin sürekli olarak geldiği, Galatasaraydaki Zeve birahanesine sık sık giderek, dış dünya hakkında bilgi edinmeye çalışırdı. Atatürk, dünyada yapılmış olan bütün devrimler hakkında bilgi sahibi olmuş, fakat daha çok, temelinde özgürlük, milliyet ve insan hakları, halk egemenliği bulunan "Fransız İhtilâli"nin büyük ölçüde etkisinde kalmıştır. O, vatanını düşman istilasından kurtarmayı ve sonra Türk ulusunu, çağdaş uygarlık düzeyine çıkarmak için ne gibi sosyal ve siyasal devrimlere girişeceğini genç bir subayken zihninde tasarlamaya başlamıştı. 1907 yılında Selânik'te Bulgar Türkoloğu İvan Manolof'a, ileride doğacak Türkiye'nin sosyal ve politik bünyesini uzun uzadıya anlattıktan sonra, "Bir gün gelecek, hayal zannettiğiniz bütün bu inkılapları başaracağım. Mensup olduğum millet bana inanacaktır" demiştir.² Atatürk'ün resmi işleri dışında kalan zamanlarını okuyarak değerlendirdiği, Türk Tarih Kurumu'na yayımlanan "hâtıra defteri"³nde bütün ayrıntılarıyla kayıtlıdır. Atatürk'ün Silvan'da bulunduğu 1916 yılına ait olan bu hâtıra defterinde, başka eserler yanında, kendisine büyük heyecan kaynağı olan, Namık Kemal ve Tevfik Fikret'in şiirlerini de zaman zaman okuyup kıyaslamalar yaptığını görüyoruz.

Atatürk, Türk toplumunu, çok kısa bir zamanda, baştan aşağı değiştiren reformlarını yaparken, verdiği kararlarda hiç yanılmayışında, O'nun eşsiz dehası yanında, kültür birikiminin büyük rolü olduğu inkâr edilemez. Atatürk, zekânın bir insanı sadece geçici başarılarla süreklileyebileceğine, halbuki akıl ve bilginin kudretiyle elde edilen başarıların devamlı olacağına inanmıştı. O, her

(1) Ömer Sami Coşar : 10 Kasım 1971, Milliyet eki

(2) Mustafa Baydar : Atatürk ve devrimlerimiz, s. 9

(3) Şükrü Tezer : Atatürk'ün hâtıra defteri, s. 72, 73, 75, 83 - 85.

işte başarı sağlamayı prensip edinmişti. Başarılarının kaynağını da iki esasta bulmuştu; bilgi, ilim, vatan ve millet sevgisi.

Atatürk, bilgi edinmek için olsun, zevk için olsun hep okumuştur. Fakat daha çok Türk ve İslâm tarihine ait Türkçe ve yabancı dillerde yazılmış, zamanının belli başlı bütün kitaplarını okumuştur, diyebiliriz. Buengin tarih bilgisinden, siyasal hayatının çeşitli dönemlerinde geniş ölçüde yararlanmışır. Konuşmalarında tarihten verdiği örnekler, bazen millî bir heyecan kaynağı, bazen da bilimsel bir tartışma konusu olmuştur.

Cumhuriyetimizin 50. kuruluş yıldönümü dolayısıyla Millî Kütüphane Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan "Atatürk'ün özel kütüphanesi'nin kataloğu'nu incelediğimizde 10.000 cildi (4289 bibliyografik künye) aşan koleksiyonun büyük çoğunluğunu tarih (885 adet), askerlik ve hukuk dallarındaki kitapların teşkil ettiğini görürüz. Dil ve din konularındaki kitaplar da ikinci sırayı almaktadır. Anıtkabir Müzesinde bulunan kitapların dille ilgili olanları daha önce tanıtılmıştı.⁴ Bunların yanısıra, çeşitli dillerde ansiklopediler, sözlükler, eğitim, edebiyat, felsefe dallarında çok değerli kitaplar bulunmaktadır. Burada, Celâl Esat Arseven'in 1924 yılında Maarif Vekâletince bastırılıp kütüphanelere gönderilen "Notlar ve kütüphanelere dair usul-i tasnif" adlı kitabın da Atatürk'ün özel kütüphanesinde⁵ yeraldığını belirtelim.

Atatürk'ün özel kütüphanesinin kataloğu, O'nun eşsiz bir kumandan ve devlet başkanı kişiliği yanında, bir fikir ve kültür hayatının maddi belgelerini göstermesi bakımından çok önemlidir. Atatürk bu kitaplarla da yetinmeyip, gerektiğinde diğer resmî ve özel kuruluşların kütüphanelerinden de kitaplar getirtmiş, onları okumuş ve sonra iade etmiştir. Atatürk'ün İstanbul'a geldikleri zamanlarda, yine kendi direktifleriyle 1924 yılında Yıldız Sarayı Kütüphanesinin ve diğer fakülte (medrese, mektebi âli) kütüphanelerinin nakliyle kurulan İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi'nden, çeşitli tarihlerde, pek çok kitap aldirttığını, elimizde kalan birkaç belgeden öğreniyoruz.⁶ 1932, 1935 ve 1937 yıllarına ait olan bu belgelere göre, Atatürk için aldirtılan kitapların büyük çoğunluğunu tarih kitapları teşkil etmektedir. Atatürk'ün okuduğu bu kitapları teker teker inceleyerek hazırladığımız listeyi yazımızın sonunda sunuyoruz.

1931 - 1932 yılları Atatürk'ün tarih ve dil konularına önemle eğildiği ve yoğun çalışmaların yapıldığı yıllardır.⁷ Atatürk, vatani düşman istilasından kurtarıp, yeni bir Türkiye Cumhuriyeti devleti kurduğu zaman, Türk ulusunun, Misak-ı Milli ile çizilen hudutları içindeki uygarlığa hakkı olarak sahip olduğunu, bilimsel araştırmalarla ortaya koymak istemiştir. Çünkü Anadolu, Mondros Mütarekesi ve Sevr Anlaşmasıyla parçalanmak istenirken Türk Ulusunun tarih

(4) Muzaffer Uyguner : Atatürk'ün okuduğu kitaplar. Türk Dili (242) 1971, s. 123 - 130.

(5) Atatürk'ün özel kütüphanesinin kataloğu, s. 2, nu. 7

(6) Yıllardır özenle sakladığım bu belgelerin asılları şimdi Kütüphane Müdürü Erol Pakin'dedir.

(7) S. N. Özerdim : Atatürk devrimi kronolojisi. s. 83 - 85.

ve medeniyeti de inkâr edilmisti. İşte bu amaçla, Atatürk'ün direktifi ile 15 Nisan 1931 de "Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti" (1935 te Türk Tarih Kurumu adını aldı) kuruldu.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

Dolmabahçe, 8 Ağustos 1932

RİYASETİ

Kalemi Mahsus Müdürlüğü

Aşağıda isimleri yazılı kitaplar Gazi Hz.

namına Darülfünun Kütüphanesinden alınmıştır:

~~Les sources élémentaires de la vie~~

De la division du travail social

~~Éléments morales~~

~~Les sources élémentaires de la vie~~
religieuses

Les suicides

Din hayatının iptidai şekilleri.

Bu iki kitap
alınmamıştır.
Hf

MÜDÜR

Hasan Rıza

Belge : 1

Atatürk'ün önemle üzerinde durduğu diğer bir konuda dil konusu idi. O, dilimizi hem kendisi incelemiş, hem başkalarına incelettirmiştir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde Arap ve Fars dillerinin, Tanzimattan sonra Batı'nın etkisinde kalan dilimiz, kozmopolit bir dil haline gelmişti. Aydınlarla, halkın konuştuğu dil arasında çok büyük farklılıklar oluşmuştu. Dilimizin yabancı kelimelerden arındırılması ve zenginleştirilmesi gerekiyordu. Bu amaçla da yine Atatürk'ün direktifleriyle 12 Temmuz 1932 de "Türk Dil Kurumu" kurulmuştur.

1932 yılının 19 Şubatında da Cumhuriyet döneminin en etkili halk eğitimi merkezleri olan Halkevleri açılmıştı.⁸

Atatürk'ün 1932 ve 1935 yıllarında İ. Ü. Merkez Kütüphanesi'nden incelemek üzere aldirttığı kitapların hemen hepsi Türk tarihi ile ilgilidir. 1932 Ağustosunda Kütüphaneden aldirttığı "Vankulu Lügati" ile Asım efendinin "Kamus"u Yalovaya gönderilmiştir⁹. Bu da bize, Atatürk'ün dinlenmek üzere gittiği Yalovada da dil çalışmalarına devam ettiğini göstermektedir.

476.r-3
Lügati Cevheri t1 3946
" " " 2 3947
t-1 Lâhik mulla vankulu lügati 522
t-2 " " " 523

Cevherinin iki alt lügatle
tercumesi Yalovaya gönderilmek
üzere Karaköşüm Kütüphanesinden
alınmıştır.

27-8-1932 R.C.K. M. Başkâtiler

[Signature]

Belge : 2

1935 yılının Şubat ayında, Cumhurreisliği Özel Kalem Müdürlüğünce Üniversite Kütüphanesinden aldirtılan 100 ü aşkın tarih kitabının 9 Ocak 1936

(8) S. N. Özerdim : Atatürk devrimi kronolojisi, s. 84.

(9) Belge nu. 2

yılında adı bizzat Atatürk tarafından tespit edilen Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi'nin kuruluş hazırlıklarıyla ilgili çalışmalar için aldırıldığını tahmin ediyoruz. Sözkonusu kitapların bazılarında Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Kütüphanesi 1936 yılı kayıt damgasını taşıması, bu kitapların bir bölümünün Ankara'ya götürülüp, yeni kurulan Fakülte Kütüphanesine verilmiş, sonradan, İ. Ü. Kütüphanesine ait oldukları anlaşılmış ve iade edilmiş olduklarını tahmin ediyoruz. Atatürk'ün de bizzat ilgilenmiş olması muhtemeldir. Atatürk'ün, kitapları mutlaka masa başında okuduğunu ve elinde kırmızı - mavi renkli kalemle, bazen kitap üzerine çizdiği ve işaretler yaptığını, bazen de kurşun kalemle kağıtlara notlar aldığını, çalışma masasında, karşısında bir saat, yanında sigara kutusu bulundurduğunu ve sık sık içtiği kahve ile çalışmalarına ara verdiğini Prof. Afetinan'ın hatıralarından¹⁰ öğreniyoruz. Anıtkabir Kütüphanesinde sergilenmiş olan kitaplarda, Atatürk'ün not ve işaretlerini görmek mümkündür. Bu bilgiler ışığında, İ. Ü. Kütüphanesinden aldırılan kitapları tek tek incelediğimiz halde, ancak birkaçında, Baron de Tott'un hatıralarında, E. Driault'un "Şark Meselesi" hakkındaki kitabında, J. Masfield'in "Gallipoli" adlı eserinde, Peçevi tarihinde, bazı satırların altlarının kırmızı veya mavi kalemle çizilmiş, bazı paragrafların işaretlenmiş olduğunu tespit ettik. Yazımızın sonunda bulunan kitap listesinde hangi kitapların işaretlenmiş oldukları, sahifeleri, hangilerinin Atatürk'ün özel kütüphanesinde bulunduğu notlar bölümünde işaretlenmiştir. Bu işaretlerin Atatürk tarafından yapılmış olabileceğini tahmin ediyoruz. O'nun kendisine ait olmayan kitapları işaretlememeye özen göstermiş olduğunu görüyoruz. Sözkonusu işaretlerin ya gerçeklere uymayan veya çok önemli bazı hususların dikkatini çekmesi amacıyla yapılmış olabileceğini düşünüyoruz.

TÜRKİYE

RIYASETİCÜMHUR

UMUMİ KÂTİPLİĞİ

İstanbul 7 - 2 - 1935

İstanbul Üniversitesi Rektörlüğüne

Aşağıda isimleri yazılı eserlerin hemen bize gönderilmesini rica eder, saygılarımı sunarım

Umumî Kâtip

H. R. Soyak

Belge : 3

(10) Afetinan : Atatürk hakkında hatıralar ve belgeler, s. 306.

O'nun okuduğu kitaplar üzerindeki işaret ve notları ile kitabın hangi kısımlarına ne suretle önem verdiği ayrıca tetkike değer bir konudur. Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz ki, kitap, hangi konuda olursa olsun, O'nun fikir hayatı için, değerli bir varlık olmuştur. O, eşsiz bir kumandan, bir devlet ve bir fikir adamı idi.

Atatürk, Türk toplumunu, her bakımdan Batı uygarlığı düzeyine çıkaracak olan devrimlerine, öncelikle eğitim işlerinden başlamıştır. Çünkü O, Batı uygarlığına erişmek için, önce bireylerin eğitilmesi gerektiğini çok iyi biliyordu. Ve daha Cumhuriyetin ilânından önce, 24 Mart 1923 tarihinde yaptığı bir konuşmasında "... bir millet irfan ordusuna malik olmadıkça, muharebe meydanlarında ne kadar parlak zaferler elde ederse etsin, o zaferlerin payidar neticeler vermesi ancak irfan ordusu ile kaimdir" diyordu. Eğitimde yapılacak her devrim kütüphanelere dayandırılmak zorundadır. Bu gerçeği daha o yıllarda gören ilgililer, eğitim işleriyle birlikte aynı ciddiyet ve önemle kütüphane işlerini de ele almışlardır.

Millî eğitimde bir devrim yaratan ilk yasa, 3 Mart 1340 (1924) tarihli "Tevhid-i Tedrisat" (öğretimin birleştirilmesi) yasasıdır. Bu yasa ile daha önce Evkaf Nezaretine bağlı olan okul, medrese ve kütüphaneler Millî Eğitim Bakanlığına bağlanmıştır. 1925 yılında, tekke, zaviye ve türbelerin kapatılmasına dair 671 no. lu yasa ile, buralarda bulunan kitaplar genel kütüphanelere devredilmiştir. Bu suretle kütüphaneler tarihimizde yeni bir dönem açılmıştır.

1925 yılında zamanın Hars yani Kültür Müdürü Dr. Hâmit Zübeyr Koşay'ın kütüphanelerimizin genel durumu hakkında hazırlamış olduğu rapor,¹¹ kütüphaneciliğimizin anıtsal bir belgesidir.

Koşay, raporunda, mevcut kütüphanelerin o günkü durumlarını belirttikten sonra, yapılması gereken işleri de beş madde içinde özetlemiştir ki, 5. maddede, "Halk kütüphanesi bulunmayan illerde kütüphaneler açılmalı, ilçe ve bucaklarda da açılacak bu tür kütüphaneler eğitici amaçlara yönelmelidir. Bunlara bağlı, gezici kütüphanelerde olmalıdır." denilmektedir ki, bu gün halâ ulaşılamamış bir hedef olarak önümüzde durmaktadır. Koşay'ın raporundaki bir başka öneri de bir devlet kütüphanesinin kurulmasıdır. Bu öneri de ancak 25 yıl sonra gerçekleştirilebilmiştir.

1924 - 1925 yıllarında Celâl Esat Arseven'in "Notlar ve kütüphanelere dair usul-i tasnif" ve Ahmet Saffet bey'in Macarcadan dilimize çevirdiği "Halk kütüphanelerinin suret-i tesisi ve usul-i idaresi" adlı eserlerin Maarif Vekâletince yayınlanması kütüphane işlerine verilen önemi göstermektedir.

Öbür taraftan, 1925 yılında Paris'te yaptığı kütüphanecilik eğitiminden dönen İ. Ü. Kütüphane Müdürü merhum Fehmi Ethem Karatay Batı'daki kütüphanecilik anlayışını ve bilgilerini meslekdaşlarına verebilmek amacıyla bir taraftan "Kütüphanecilik" adlı eserini bastırıyor, diğer taraftan İstanbul kü-

(11) Türk Kütüphaneciler Derneği bül. Cilt 9, sayı 1/2, s. 36-40.

tüphanlerinde çalışan memurlar için ilk kütüphanecilik kursunu açıyordu. 1927 yılında yazma eserlerimizin tasnifi ve kataloglanması konusu ele alınmıştır.

YANETİCİ CUMHUR
UMUMİ KATİPLİĞİ

~~R. ...~~ 7.6.38

Şişli ... Hışt ... 2/195

Şişli listesi yazılı kitapları
aldım

31-VII-1937

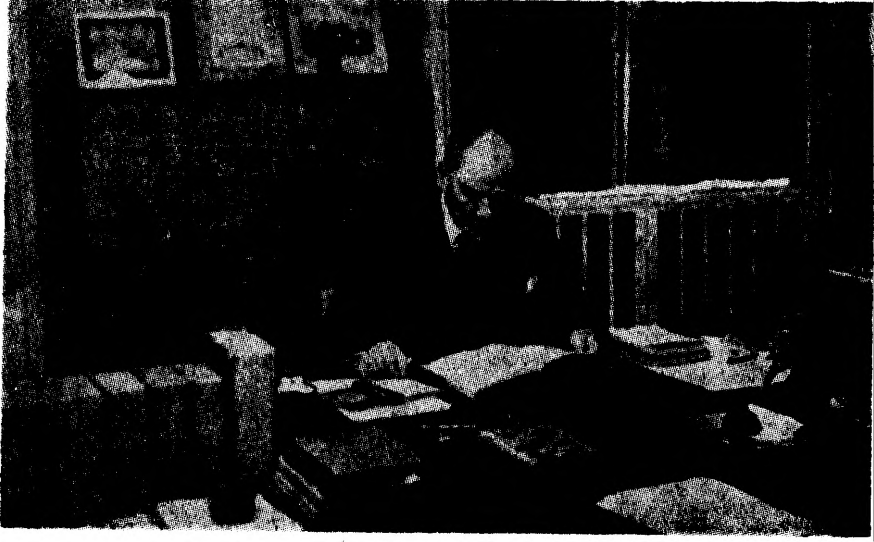
R. ... Kalem
Makrus Memurlarından

Selamlar

Belge : 4

3 Kasım 1928 de Atatürk en büyük devrimlerinden birini gerçekleştirdi. Bu, bilindiği gibi Lâtin harflerinin kabulüdür. Türk toplumunun düşün, ve basın hayatını en çok etkileyen bu devrimin kütüphanelere de yansması olağandı. Harf devrimi ile birlikte bütün ülkede büyük bir okur-yazarlık seferberliğine girilmişti. Hemen açılan "Millet Mektepleri" halkın büyük bir kesiminin kısa sürede yeni harfleri öğrenmesini sağlamıştı. Halkın okuma-yazma öğrenmesinin sürekliliğini ve fikri gelişmesini sağlayacak olan kurumların gereği duyulmuş ve bu amaçla Halk Okuma Odaları ve Halkevleri açılmıştı (19 Şubat 1932) Bu kurumlar, Cumhuriyet döneminin en etkili halk eğitimi merkezleri olmuştu. Halkevlerinin çeşitli etkinlikleri arasında en önemlisi kütüphaneleri olmuştu. 1936 yılında sayıları 500 ü aşan bu kütüphaneler zamanla sayıları ve etkinlikleri azalmış ve nihayet 1951 yılında çıkartılan bir yasa ile kapatılmıştı. Oysa bu kütüphaneler, halk kütüphanelerimizin temelini oluşturabilirdi. Harf Devriminin basın hayatındaki önemi de kitap baskı işinin kolaylaşması ve daha çok kitabın basılabilmesi idi. Türkiyede ilk kitabın basıldığı tarihten yâni 1729 dan 1928 yılına kadar geçen 199 yıllık devrede 30-40 bin kadar kitap basıldığı tahmin edilmektedir.

Oysa, yeni harflerin kabulünden sonra geçen ilk on yılda 16.063, 1928 - 1980 yılları arası yani 52 yıllık dönemde 192.435 kitap basılabiliştir ki, bu sayı yayın hayatımızdaki büyük gelişmenin küçümsenmeyecek bir kanıtıdır. Yayın hayatımızı ve kütüphanelerimizi ilgilendiren en önemli yasalardan biri de, 1934 yılında kabul edilen 2527 sayılı Basma Yazı ve Resimleri Derleme Yasası'nın yürürlüğe girmesidir. Türk yayın hayatını denetim altına alan bu yasa, şöyle bir nedenle ele alınır,¹² Çankaya'da ülke sorunlarının konuşulduğu bir toplantıda, Atatürk'e Kolağası bulunduğu sırada 1325 (1909) yılında Selânikte bastırtmış olduğu "Cumalı Ordugâhı" adlı kitabı, zarif bir cilt içinde takdim

**Atatürk Çankaya'da Yeni Köşkteki kütüphanesinde
uzun masada çalışırken (1935)**

Prof. Afetinan'ın, Atatürk Hakkında Hâtıralar ve Belgeler adlı kitabından edilir. Atatürk son derece memnun olur. Bunun üzerine konu, kitap ve kütüphane işlerine döner. Yanında bulunanlardan, yeni yayınların takip edilip edilmediğini ve bunların tam olarak kütüphanelerimizde bulunup bulunmadığını öğrenmek ister. Tabii verilen cevaplar olumlu olmaz. Yabancı memleketlerde bu hususta neler yapıldığını sorar, aldığı izahattan sonra, böyle bir yasanın memleketimizde uygulanmasında geç kalınmış olduğunu ve bu yasanın ivedilikle hazırlanıp T.B.M. Meclisinden geçirilmesini emreder. Derleme Yasası'nın getirdiği imkânla, millî yayınlarımızı bugün, altı ayrı kütüphanede toplamak ve millî bir bibliyografya yayınlamak mümkün olmuştur.

Cumhuriyetin ilânından hemen sonra örgün ve yaygın eğitim alanında çok ciddi girişimlerde bulunulduğunu, kütüphane ve kütüphanecilik sorunlarımızın

(12) Muzaffer Gökman : Basma Yazı ve Resimleri Derleme Kanunu... T.K.D. bül. 1 (1 - 2), s. 112

büyük bir önemle ele alındığını görüyoruz. Fakat ne yazık ki, Cumhuriyetin ilk on yılında yapılan bu girişimler, sonraları o günlerdeki heyecanını kaybetmiş, arzu edilen sonuçlar alınmamıştır. Eğer, Atatürk'ün, amaç aldığı, çağdaş uygarlık düzeyine erişmek için, aynı heyecanla ulusça hep birlikte çalışsaydık, bugün, dünya ulusları içinde yerimiz, herhalde "gelişmekte olan ülkeler" arasında olmayacaktı. Eğitim işlerinin yeniden önemle ele alındığı bu günlerde, birer eğitim kurumu olan kütüphanelerimizin sayıca artırılması, geliştirilmesi için yeni atılımlar yapılacağını ümit ediyoruz.

**Atatürk'ün İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi'nden
aldırtıp incelediği kitaplar***

Yıl : 1932, 1935, 1937

Sözlükler

Asım, Ahmed Ayıntabî : El-Okyanus fi tercüme i'l kamus. [Firuzabadi'nin "Kamus" unun tercümesidir]. 3 c. İstanbul 1886 - 1888 Matbaat ü'l-Osmaniye. 943+939+972 s. 4°

Cevherî, İsmail b. Hammad : Sihahî Cevherî. [Kitab-î lûgat-i Vankulî]. 2 c. Mütercimi : Muhammed b. Mustafa el-Vanî. İstanbul 1729 Müteferrika. 666+755 s. 4°

Din

Durkheim, Emile : Dîn hayatının iptidai şekilleri, 2 c. Çeviren : Hüseyin Cahit [Yalçın]. İstanbul 1923 - 24 Tanin Matbaası. 456+408 s. 8°

"Oğlumun Kütüphanesi"

Anıtkabir K. nu. 182

Durkheim, Emile : Les formes élémentaire de la vie religieuse, le système totémique en Australie. 2. éd. Paris 1925 F. Alcan. 647 p. 8°

Sosyoloji - Sosyal Siyaset

Durkheim, Prof. Emile : De la division du travail social. 4. éd. Paris 1922 Felix Alcan. X+471 p. 8°

III, IV, VII, XX, XXI — XXXVI, XXXVIII, XXXIX, XLI, 3, 24. sayfeler işaretli

Durkheim, Prof. E [mile] : L'Allemagne au-dessus de tout la mentalité allemande et la guerre... Paris 1915 Armand Colin. 47 p. 8°

(*) Elimizdeki belgelerde, bazı yazar ve kitap adlarının yanlış ve eksik yazılmış olmaları, bazen konu adı verilmiş olması, bazı kitapların çeşitli baskılarının olması veya aynı kitaptan birkaç adet bulunması nedeniyle saptadığımız bu kitapların, Atatürk için aldırtılan kitapların tam ve kesin bir listesi olduğunu iddia edemeyiz.

Durkheim, Emile : Le suicide, etude de sociologie. Paris 1897 F. Alcan XII+462 p. 8°

Uluslararası Andlaşmalar

Noradounghian, Gabriel : Recueil d'actes internationaux de l'Empire Ottoman. 4 t. Années 1300 - 1902. Paris - 1903 Cotillon - F. Pichon. 8°

Testa, Le Baron I, de : Recueil des traités de la Porte Ottomane avec les puissances étrangères depuis le premier traité conclu, en 1536, entre Suleyman I et François I. jusqu'à nos jours. 11 t. Paris 1864 - 1911 Amyot. 8°
"Bibliothèque Diplomatique"

Eğitim

Durkheim, Prof. Emile : L'éducation morale. Paris 1925 Felix Alcan. III+323 p. 8°

"Travaux de l'Année Sociologique"

L'Éducation morale dans l'université. (Enseignement secondaire). Conférence et discussions. Paris 1901 Felix Alcan. XII+243 p. 8°

218 - 219. sahifeler kursun kalemle

232 - 234. sahifelerde bazı paragraflar mavi kalemle işaretli

Ticaret

Heyd, W. : Histoire du commerce du Levant au Moyen - Age. 2 t. Leipzig 1936 Harrassowitz. 554+799 p. 8°

*Masson, Prof. Paul : Histoire du commerce français dans le Levant au XVIII siècle. Paris 1911 Hachette. XII+678 p. 8°

429, 431 - 508. sahifeler işaretli

Etnoloji - Etnografi

Vámbéry, Hermann : Das Türken volk in seinen ethnologischen und ethnographischen Beziehungen. Geschildert von H. V. Leipzig 1885 F. A. Brockhaus. XII+638 s. 8° 2 Pls.

146. - 167. sahifeler işaretli

Tarih

Aaronsohn, Alexander : With the Turks in Palestine. London 1917 Constable and Company Ltd. 125 p. 8°.

Ali, Mustafa : Menakıb-i hünerveran. İbn ül-Emin Mahmud Kemal İnal'ın tetkiki ile negredilmiştir. İstanbul 1926 Matbaa-i Âmire. 133+91. s. 8.

"Türk Tarihi Encümeni Külliyyatı Adet : 9"

Not : Yazarın hangi kitabının istenildiği kesin olmamakla beraber bu kitabının istetilmiş olabileceğini tahmin ediyoruz.

Aşıkpaşazade, Ahmed Aşık, Derviş : Tevarih-i Âli Osman'dan Aşık Paşazade tarihi. İstanbul 1332 [1916] Matbaa-i Âmire. 20+318 s. 8°

Baker, B. Granville : The passing of the Turkish Empire in Europa. London 1919 Seeley. 335 p. 8° 33 ill.

Bulunamadı.

*Bartlett, Ellis Ashmead : The battlefields of Thessaly. With personal experiences in Turkey and Greece. London 1897 John Murray. 12+412 p. 8° 5 portre. 2 pl. 1 map.

*Bennett, Ernest N. : With the Turks in Tripoli. Being some experiences in the Turco - Italian war of 1911. London 1912 Methuen a. Co. Ltd. IX+319+31 p. 8° 4 m.

Anıtkabir Küt. nu. 1920

Berr, Henri : L'évolution de l'humanité. En marge de l'histoire universelle. Paris 1934 La Renaissance du Livre. XII+303 p. 8°

"L'Evolution de l'Humanité"

Bigham, Clive : With the Turkish army in Thessaly. London 1897 Macmillan a. Co. 10+130 p. 8° 1 Potre, 9 pl., 7 maps.

Bourgeois, Emile : Manuel historique de politique étrangère. 4 t. 5. éd. Paris 1932 Belin Frères. 8°

Bulunamadı

Çankaya Küt. nu. 302

Cantémir, Demetrius : The history of the growth and decay of the Othman Empire. Trad. : N. Tindal. London 1734 - 35 J. J. and P. Knapton. XVI+400 p. 8°

Bulunamadı.

*Cardashian, Vahan : The Ottoman Empire of the Twentieth Century. Albany, N. Y. 1908 J. B. Lyon Comp. XIII+195 p. 8° 9 portre, 5 pl.

*Cazalet, Edward : The Eastern question : An Address to working men. London 1878 Edward Stanford. 64 p. 1 map.

Chalcondile, Laonic Athenien : L'histoire de la decadence de l'Empire Grec... De la traduction de Vigenere Bourbonnois. 1. t. Paris 1650 Mathiev Guillemot. XIV+907+XXV p. 4°

Cherâgh, Ali Moulavi : The proposed political, legal and social reforms in the Ottoman Empire and other Mohammadan States, Bombay 1883 Education Society's Press, XL+183 p. 8°

Creasy, Prof. Edward S. : History of the Ottoman Turks, From the beginning of their Empire to the present time. New and rev. ed. London 1878 Richard Bentley a. Son. XVI+560 p. 8°

Davey, Richard : The Sultan and his subjects, 2 vol. London 1897 Chapman a. Hall, Ltd. 8° 3 pl., 1 map.

Débidour, A. : Histoire diplomatique de l'Europe depuis l'ouverture du Congrès de Vienne jusqu'à la cloture du Congrès de Berlin 1814 - 1878. 2 t. Paris 1891 F. Alcan. XII+460+600 p. 8°

Bulunamadi

Amîtkabir Kût. nu. 1824

Débidour, A. : Histoire diplomatique de l'Europe depuis le Congrès de Berlin jusqu'à nos jours. 2 t. Paris 1919-1920 Brodard, 8°

Bulunamadi

*Deutsche Übersetzungen türkischer Urkunden, Orientalische Seminer zu Kiel, Heft 1-7. Herausg. : Dr. Hermann Thorning. Kiel 1919 Walter G. Mühlau. 8° 3 pls.

Dixon - Johnson, C. F. : The Greeks in Asia Minor. London 1919 Cole a. Co. 21 p. 8°

D.T.C.F. Kût. damgası var

*Djemaleddin : Sultan Murad V. The Turkish Dynastic mystery. 1876 - 1895. London 1895 Kegan Paul. 8+266 p. 8° 6 portre.

* D'Ohason, M [ouradgea] : Tableau général de l'Empire Othoman. Divisé en deux parties, dont l'une comprend la législation Mahométane, l'autre, l'histoire de l'Empire Othoman. Paris 1787 - 1820 Imprimerie de Monsieur. 324+357+474 p. 2° 410 gravures.

Downey, Fairfax : The grande Turke. Suleyman the magnificent, Sultan of the Ottomans. London 1928 Stanley Paul a. Co. XII+333 p. 8° 7 portr., 1 pl., 1 map.

Drialut, Edouard : La question d'Orient. Depuis ses origines jusqu'à nos jours. 4. ed. Paris 1909 Felix Alcan. XV+407 p. 8°

Bazı paragraflar kurşun kalemlle işaretili.

Amîtkabir Kût. nu. 2012

Drialut, Edouard : Vue générale de l'histoire de la civilisation. 2 t. Paris 1909 Felix Alcan. 460+587 p. 8°

Anıtkabir Küt. nu. 1661

*Eschler, Prof. J. : Die Syrische Expedition im Jahre 1840 und Österreichs Beteiligung daran. Wr. - Neustadt 1915 Julius Czap. 84 S. 8°

Eton, W. : Schilderung des türkischen Reiches. Überzersetzt, Dr. Bergk. Leipzig. 1855. 448 S.

Bulunamadı.

*F. : Darf Russland einen Angriff auf den Bosphorus wagen? Eine militärisch-politische Studie. Wien 1892 Reischswehr. 8+332 s. 8° 2 Tafel, 3 Karte

Fekete, Ludwig : Türkische Schriften aus dem Archive des Palatins Nikolaus Esterhazy. 1606 - 1645. Budapest 1932. 501 S.

Bulunamadı

Feridun, Ahmed : Mecmua-i Münşeat'üs-selâtin, 2 c. Istanbul 1274 - 75 Dar'üt-tibâât ül-Âmire-Takvimhane Matbaası. 26+626+600 s. 8.

Bulunamadı.

Anıtkabir Küt. nu. 852

*Ferriol, von : Abbildung des türkischen Hofes nach dem Gemälden. Neue Auflg. Nürnberg 1789 Weigel a. Adam Gottlieb Schneider. XII+ 136 S. 8° 76 Tafel

*Fetzer, Dr. E. A. : Aus dem Thessalischen Feldzug der Türkei, 1897. Berichte und Erinnerungen eines Kriegskorrespondenten. Stuttgart-Leipzig 1898 Deutsche Verlags. 171 S. 4° 1 Karte.

*Fowler, George : Turkey, or a history of the origin, progress and decline of the Ottoman Empire. 2. ed. London 1854 Ward and Lock. VII+501 p. 8° 1 portr, 2 maps.

Franci, Iacobi : Relationis Historicae Continvatio oder Warhafftige Beschreibunge aller fürnemen und gedenckwürdigen Historien/ so sich hin, und wider in hoch und nider Deutschland/auch in Franckreich... 1613. 111 s. 8° 2 Tafel.

*Fraser, R. W. : Turkey, Ancient and modern. A history of the Ottoman Empire from the period of its establishment to the present time. Edinburgh 1854 Adam and Charles Black. xv+540 p. 8° 1 pl., 2 maps

Gebert, W. : The Crimean war. Aus Justin Mc Carthy's history of our own times. Berlin 1894 R. Gaertners. 128 p. 8° 1 map.

"Schulbibliothek Französischer und Englischer Prosaschriften II/6"

Gibbs, Philip-Grant, Bernard : Adventures of war with cross and crescent. London 1912 Methuen and Co. Ltd. VIII+241 p. 8° 26 pl.

Great Britain, Houses of Parliament, Correspondence respecting the objections raised by populations inhabiting Turkish provinces in the preliminary treaty of peace between Russia and Turkey, 1878, and maps showing the new boundaries, Turkey, No. 23, 31 (1878)

Correspondence respecting the European commissions appointed for the demarcation of frontiers under the Treaty of Berlin, Turkey No. 2 (1879). Presented to both Houses of Parliament by Command of Her Majesty, London 1878 - 1879 Harrison and Sons, 4°

Great Britain, Houses of Parliament, Correspondence respecting the affairs of Turkey and the insurrection in Bosnia and the Herzegovina, Turkey, No. 3 (1876). Presented to both Houses of Parliament by Command of Her Majesty, London 1876 Harrison and Sons, XXI+376 p. 4°

Great Britain, Houses of Parliament, Correspondence respecting the Montenegrin frontier, Turkey, No. 22 (1880). Presented to both Houses of Parliament by Command of Her Majesty, London 1880 Harrison and Sons, XXV+295 p. 4° 1 map.

Great Britain, Houses of Parliament, Correspondence respecting the condition of the populations in Asiatic Turkey, and the proceedings in the case of Moussa Bey, Turkey, No. 1 (1890 - 91). Presented to both Houses of Parliament by Command of Her Majesty, January 1891, London 1891 Harrison and Sons, 4°

Great Britain, Houses of Parliament, Correspondence respecting the affairs of South-Eastern Europe, Turkey, No. 1 - 3, 1903. Presented to both Houses of Parliament by Command of His Majesty, February-March-April 1903, London 1903 Harrison and Sons, 4°

Great Britain, Houses of Parliament, Correspondence (further) respecting the affairs of South-Eastern Europe, Turkey, No. 1 - 2, 4 (1904). Presented to both Houses of Parliament by Command of His Majesty, January - February-October 1904, London 1904 Harrison and Sons, 4°.

Great Britain, Houses of Parliament, Correspondence respecting the Asiatic provinces of Turkey, Turkey, No. 3 (1904). Presented to both Houses of Parliament by Command of His Majesty, October 1904, London 1904 Harrison and Sons, 4° Blue book.

Great Britain, Houses of Parliament, Correspondence respecting the affairs of South-Eastern Europe, Turkey, No. 2 - 3 (1905). Presented to both Houses of Parliament by Command of His Majesty, May - November 1905, London 1905 Harrison and Sons, 4° Blue book.

Greene, Frederick Davis : The Armenian crisis and the rule of the Turk, London 1895 Hodder and Stoughton, XIX+180 p. 8°

Grimme, Prof. Dr. Hubert : Islam und Weltkrieg, Münster 1914 Borgmeyer und Co, 24 S. 8°

"Kriegsvorträge der Universität Münster I. W. 7"

Bulunamadı

Anıtkabir Küt. nu. 197

Hammer - [Purgstall], Joseph von : Devlet-i Osmaniye tarihi, 10 c. Mütercimi : Mehmed Âta. İstanbul 1329 - 1337 [1913 - 1921]. Keteon Bedrosyan - Evkaf-ı İslamiye Matbaaları, 8°

Anıtkabir Küt. nu. 1909

*Hammer - Purgstall, Joseph von : Geschichte des Osmanischen Reiches, 1300 - 1774. 4 Bd. 2. Aufl. Wien 1840 Hartleben's Verlag. 8°

*Hasenclever, Adolf : Die orientalische Frage in den Jahren 1838 - 1841. Leipzig 1914 R. F. Roehler. XII + 320 S. 8°

Hauser, Henri : Histoire générale du libéralisme à l'imperialisme, 1840 - 1878, Paris Halphen - Sagnac. 555 p. 8°

Bulunamadı

Heutige (die) Türkei. Herausg. : Fr. von Hallwald - L. E. Beck, Leipzig 1878 Spamer. 478 S. 8°

Bulunamadı

*History of the Russo - Turkish war, 1875 - 1879. Ed. by Cassell Comp. London 1879 Cassell and Co. 552 p. 4°

*İbrahim Hakki : Is Turkey progressing? The Imperial and Asiatic quarterly review, and oriental and colonial record, new series, vol III, April 1892, reprint, p. 265 - 288. 8°

*Iorga, Prof. Nicolae : Geschichte des Osmanischen Reiches. Nach den Quellen Dargestellt, 1451 - 1912. 5 Bd. Gotha 1908 - 1913 Friedrich Andreas Perthes. 8°

*James, Lionel : With the Conquered Turk. The story of a latter-day adventurer. London - New York, Thomas Nelson and Sons. VIII + 370 + XIII p. 8°

*Journal der Anno 1663 von den Türken blocquirten und endlich auch eroberten über = Hungarischen Vefftung Vywar oder Neuheusel; was von Anfang dieser Belagerung / bis zu Ende derselben von Tag zu Tag merkwürdiges vorgegangen Aus dem Latein übersetzt. 9 S. 8.

Not : Relation, auf was Wels und Condition...

Pomeranum, S. W. : Türkischer Untergang oder Rächtliches Bedancken, adlı kitaplar aynı cilt içinde.

Kanunname-i Âli Osman. Sultan Mehmed Han-ı Sâni tarafından tanzim olunan birinci kanunname olup Viyana Kütüphanesi-i İmparatorisinde mevcut nüshasından istinsah edilmiştir. İstanbul 1330 Ahmet İhsan ve Şürekâsı. 72 s. 8°

Tarih-i Osmani Encümeni mecmuasının ilâvesidir.

Kanunname-i Âli Osman. Sultan Süleyman Han Kanunî emriyle cem ve telif olunan kanunname olup Viyana Kütüphanesi-i İmparatorisinde mevcut nüshasın-

dan istinsah edilmiştir. İstanbul 1329 Ahmet İhsan ve Şürekâsı Matbaacılık Şirketi. 8 s. 8°

Tarih-i Osmani Encümeni mecmuasının ilâvesidir.

Kesnin Bey : The evil of the East, or, truths about Turkey. London 1888 Vizetelly and Co. 328 p. 8°

*Khlebof, Twerdo : War journal of the second russian fortress artillery regiment of Erzéroum from its formation until the recapture of Erzéroum by the Ottoman army, March 12 th. 1918. Translated from the original Russian manuscript. 1919. 36 p. 8°

*Kinglelake, A. W. : The invasion of the Crimea; Its origin, and an account of its progress down to the death of Lord Raglan. 7 vol. 6. ed. Edinburg - London 1877 - 1883 William Blackwood and Sons. 8°

Knolles, Richard : The generall historie of the Turkes from the first beginning of that Nation to the rising of the Othoman Familie with all the notable expeditions of the Christian Princes against them together with the lives and conquests of the Othoman Kings and Emperours. 4. ed. London 1631 Adam Islip. 10+1560 p. 4°

Kritovulos : Tarih-i Sultan Mehmed Han-ı Sani. Çeviren : Karolidi. İstanbul 1329 A. İhsan Matbaası. 200 s. 8°

Bulunamadı

*Künzelmann, Ferdinand : Die Türken und Wir. Berlin 1886 Edwin Runge. 54 S. 8°

La Jonquière, A. Vte de : Histoire de l'Empire Ottoman. Depuis les origines jusqu'à nos jours. 2 vol. 2. ed. Paris 1914 Hachette. 472+ 727 p. 8° 6 cartes

Not : Yazar bu tarihte İstanbulda görevli

Çankaya Küt. nu. 1836 (1. c.)

Lamouche, Léon : Histoire de la Turqui depuis les origines jusqu'à nos jours. Paris 1930 Payot. 427 p. 8°

Anıtkabir Küt. nu. 2013

Lane-Foole, Stanley : The story of the nations. Turkey. 4. repr. Coll. : E. J. W. Gibb - Arthur Gilman. London 1900 T. Fisher Unwin. XIX + 373 p. 8° 43 pl. 2 cartes

*Lindau, Rudolf : Türkische Geschichten. Berlin 1903 Egon Fleischer and Co. 488 S. 8°

Luckhardt, F. : The future of Turkey. An essay on the Eastern question and a suggested solution. Translated Dr. Mehmed Emin. London 1907 Luzac and Co. 49 p. 8°

*Lusignan, Annie de Princess : The twelve years'reign of His Imperial Majesty Abdul Hamit II, Sultan of Turkey. London 1889 Gilbert and Rivington Ltd. XI+270 p. 8° 1 pl.

*Mac Coll, Malcolm : The Sultan and powers. London 1896 Longmans, Green and Co. XVI+308 p. 8°

*Mc Cullagh, Francis : The fall of Abd-ul-Hamid. With a preface by His Excellency Mahmud Shefketh Pasha. London 1910 Methuen and Co. Ltd. XIII+316 p. 8° 11 pl. 1 map.

Mach, Richard von : Die Macedonische Frage. Wien 1895 Reichswehr. 69 S. 8°

*Marré, Ernst : Die Türken und Wir nach dem Kriege. Ein praktisches Wirtschaftsprogramm. Berlin 1916 Schwetschke and Sohn. 40 S. 8°

Marx, Karl : The Eastern question. A reprint of letters written 1853-1856 dealing with the events of the Crimean War. Edited : Eleanor Marx Aveling-Edward Aveling. London 1897 Swan Sonnenschein and Co. XV+656 p. 1 map.

Yazarın New York Tribune gazetesinde yayımlanan mektupları ve makaleleri
*Masefield, John : Gallipoli. 2. ed. London 1916 William Heinemann. VIII+183 p. 8° 18 photo., 2 maps.

65, 68, 88, 151. sahifeler ıgaretili

Menzies, Sutherland : Turkey old and new : Historical, geographical and statistical. 3. ed. London 1883 W. H. Allen and Co. XVI+ 608 p. 8° 11 pl., 1 map.

*Minadom, Iohannem Thomam : Persische Historia, das ist : Warhafft und Aufzürliche Beschreibung von dem langwirigen und erschröcklichen Kireg der Türken wider die Persier. Franckfurt a. Mann. 1592. 32+311 S. 4°

Mitteilungen zur Osmanischen Geschichte. Herausg. : Dr. Friedrich Kraelitz. Wien 1922.

Bulunamadi

Na'imâ, Mustafa : Tarih-i Naimâ, Ravzat ü'l-Hüseyn fi hülâsat h-ahbar il-Hafikeyn. 6 c. İstanbul 1864-1867 Matbaa-i Âmire. 8°

Amirkabir Küt. nu. 1903

*Norman, C. B. : Armenia and the campaign of 1877. London-New York [1878?] Cassell Petter and Galpin. XX+484 p. 8° 2 plan, 5 maps.

Oruç b. Âdil : Tevarih-i Âli Osman. Nesreden : Franz Babinger. Hannover 1925. 139 s. 8°

Patterson, J. H. : With the zionists in Gallipoli. London 1916 Hutchinson and Co. VIII+316 p. 8° 1 pl., 1 map.

Peçevi, İbrahim : Tarih-i Peçevi. 2 c. İstanbul 1283 [1867] Matbaa-i Âmire. 10+504+487 s. 8°

6, 8, 15, 18, 20 - 24, 26 - 31, 34 - 36. sahifeler isaretli

Anıtkabir Küt. nu. 2018

*Perris, G. H. : The Eastern crisis of 1897 and British policy in the Near East. London 1897 Chapman and Hall, XII+287 p. 8° 1map.

Pomeranum, Simonem Wolderum : Türkischer Untergang oder Rächtliches Bedancken Kaiserl. Maj. Ferdinando dem Ersten/glorwürdigster Gedächtnis/ Anno 1558 Übergeben : Welcher Gestalt / ohne sonderbare Beschweris der Oberkeiten und Unterthauen / der Gross = Türke / der Christenheit Erb = und Erz = Feind zu Wasser und Land zu überziehen und mit Hülfe des unüberwindlichen Gottes/ zu überwindenwäre? Jetzo aufs neue übersehen/ und an vielen Orten gebessert. 1664. 54 S. 8°

Not : Relation, auf was Weis und Condition...

Journal der Anno 1663 von den Türken blocquirten und endlich auch eroberten über= Hungarischen Vefftung...

adlı kitaplarla aynı cilt içinde.

Rankin, Reginald : The inner history of the Balkan war, London 1914 Constable and Comp. Ltd. X+569 p. 8° 4 portr., 1 pl., 2 maps.

*Relation, ouf was Weis und Condition, mit dero Röm. Kaiserl. Majest. die Chur=und Fürsten des Reiches/wegen einiger Völcker/zur Hülfe wider den Türkischen Erbfeind/sich verglichen haben, 1663. VIII S. 8°

Not : Journal der Anno 1663...

Pomeranum, S. W. : Türkischer Untergang oder Rächtliches Bedancken., adlı kitaplarla aynı cilt içinde.

Rodkey, Frederick Stanley : Lord Palmerston and the rejuvenation of Turkey, 1830 - 41, part II, 1839 - 41. Reshid Pasha's memorandum of August 12, 1839. Reprinted from the journal of modern history, vol. II, no. 2, June 1930.

The views of Palmerston and Metternich on the Eastern question in 1834. Reprinted from the English historical review. October 1930. 8°

*Rohde, Hans : Deutschland in Vorderasien. Berlin 1916 Ernst Gieggfried Mittler und Gohn. 4+148 S. 8° 1 Karte.

Russes et Turcs. La guerre d'Orient. 2 vol, Paris 1878 Société Anonyme de Publications Périodiques. 1152 p. 4°

*Rycaut, Paul : History of Turks. Beginning with the year 1679. Being a full relation of the last troubles in Hungary, with the sieges of Vienna and Buda and all the feveral Battles both by sea and land between the Christians and the Turks, until the end of the year 1698 - 1699... 6. ed. London 1700 Robert Clabell-Abel Roper. 6+616 p. 2° 7 portr.

Sa'deddin, Hoca : Tac-üt-tevarih. 2 c. İstanbul 1279 - 1280. Matbaa-i Âmire. 582+619 s. 4°

Sadyk Pasha : The Moslem and the Christian or, adventures in the East. Translated and revised with original notes by Lach Szyrma. 3 vol. London 1855 Hurst and Blackett. 8° 1 pl.

*Salmons - van Goch : Die Heutige Historie oder der Gegenwärtige Staat des Türkischen Reichs. 2 Teil, Altona - Flensburg 1748 Gebrüder Korte. 6+192+115 S. 8° 1 Karte.

Sassoun Rebellion... London sd. Norman. 38 p. 8°

Bulunamadi

Silahdar Mehmed Aga, Fındıklılı : Silahdar tarihi. 1065 - 1094, 1095 - 1106, 2 c. Istanbul 1928 Devlet Matbaası - Orhaniye Matbaası. XXI+765+807 s. 8°

"Türk Tarih Encümeni Külliyyatı Aded : 10, 14"

*Silberschmidt, Dr. Max : Das orientalische Problem zur Zeit der Entstehung des türkischen Reiches nach venezianischen Quellen. Ein Beitrag zur Geschichte der Beziehungen Venedigs zu Sultan Bajezid I., zu Byzanz, Ungarn und Genua und zum Reiche von Kiptschak (1381 - 1400). Leipzig - Berlin 1923 B. G. Teubner. XIII+206 S. 8°

"Beiträge zur Kulturgeschichte des Mittelalters und der Renaissance Bd. 27"

*Sinclair, Sir Tollemache : A defence of Russia and the Christians of Turkey, including a sketch of the Eastern question from 1686 to August 1877, with its best solution" the reconstruction of the Greek Empire" and structures on their opponents. London 1878 Chapman and Hall. XI+259 p. 8° 1 map. and appendix : 257 p.

Sorel, Albert : La question, d'Orient au XVIIIe siècle. Le partage de la Pologne et la traité de Kainardji. 2. éd. Paris 1889 E. Plont, Nourrit et Cie IV + 288 p. 8°

*Spry, William J. J. : Life on the Bosphorus doings in the city of the Sultan. Turkey, past and present including chronicles of the Caliphs from Mahomet to Abdul Hamid II. London 1895 H. S. Nichols. XIX+330 p. 4° 24 pl.

Not : Yazar kitabını kendi gözlemlerine göre yazmış.

*Strupp, Dr. Karl : Ausgewählte diplomatische Aktenstücke zur orientalischen Frage. Gotha 1916 Friedrich Andreas Perthes. XIII+319 S. 8°

"Perthes Schriften zum Weltkrieg 10. Heft"

*Turkish (the) Empire : The Sultans, the territory and the people. New and rev. ed. London... The Religious Tract Society. 316 p. 8°

Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti : Tarih. 4 c. Yayınlayan : T. C. Maarif Vekâleti. Istanbul 1931 - 1934 Devlet Matbaası. 8°

1. c. : Tarihten evvelki zamanlar ve eski zamanlar.

XXX+384 s. 77 plş., 22 harita

2. c. : Orta zamanlar. XXIV+391 s. 80 plş., 46 harita.
3. c. : Yeni ve yakın zamanlar. 1933. XIX+350 s. 129 plş., 19 harita.
4. c. : Türkiye Cumhuriyeti. XXI+390 s. 157 plş., 12 harita

Anıtkabir Küt. nu. 1306

*Türkische Historien von der Türcken. Ankunfft-Regierung-Königen und...
Übersetzer : Heinrich Müller. Frankfurt a. Mann 1563 - 1565. 102+CXXV+LI
S. 4°

*Uebel, Dr. Max : Syrien im Krieg. Stuttgart - Berlin 1917 Deutsch Verlags, 45
S. 8°

*Upward, Allen : The East end of Europe. The report of an unofficial mission
to the European provinces of Turkey on the eve of the revolution. London 1908
John Murray. XXIII+368 p. 8° 11 pl., 1 map.

*Vandal, Albert : Une ambassade française en Orient sous Louis XV, la mission
du Marquis de Villeneuve 1728 - 1741. 2. éd. Paris 1887 E. Plon-Nourrit.
XV+461 p. 8°

*Verdict (das) der Thatsachen. Studie über die Orientpolitik des Grafen And-
rassy. Von einem Oesterreicher. Leipzig 1878 Duncker und Humblot. 135 S. 8°
Villhardouin, Gottfried von : Die Eroberung von Konstantinopel durch die
Kreuzfahrer im Jahre 1204. Übersetzung und Herausg. von Franz Getz. Leipzig-
R. Dögtländer. 152 S. 8° 1 Karte.

"Dögtländers Quellenbücher Bd. 87"

Weber, Robert : Aus dem Feldzuge in Thessalien 1897. Zürich 1898. 54 S. 8°

Bulunamadi.

Williams, A. W. - M. S. Gabriel : Bleeding armenia under the curse of Islam.
1896. 502 p. 8°

Bulunamadi.

Wirth, Dr. Albrecht : Geschichte der Türken. Stuttgart 1912 Frankh'sche Ver-
lagshandlung. 110 S. 4°

*Wirth, Albrecht : Streiflichter auf die Weltpolitik. Heft 2. Türkei und Persien.
Frankfurt a. Main - Berlin 1908 Moritz Dieterweg. 152 S. 8°

*Wüstenfeld, F. : Fahr ed-din der Drusenfürst und seine Zeitgenossen. Die
Aufstände in Syrien und Anatolien gegen die Türken in der ersten Hälfte des
XI. (XVII.) Jahrhunderts. Göttingen 1886 Dieterichsche Verlags - Buchhand-
lung. 178 S. 4°

Dergiler

Tarih-i Osmanî Encümeni mecmuası, Sene 1 - 16, sayı 1 - 96. 1326 [1910]-1928.
Yayımlıyan : Tarih-i Osmanî Encümeni. İstanbul 1911 - 1928 Ahmet İhsan ve
Şürekâsı Matbaacılık Şt. - Matbaa-i Âmire. 8°

Türk Tarih Encümeni Mecmuası. Yeni seri. Sayı 1-5 Yayımlıyan : Türk Tarih Encümeni. İstanbul 1929 - 1931 Gütemberg Matbaası - Devlet Matbaası. 8°

Coğrafya - Seyahat

Evliya Çelebi, Mehmed Zilli b. Derviş : Evliya Çelebi seyahatnamesi. 9 c. İstanbul 1314 [1898] - 1935 İkdam Matbaası - Devlet Matbaası. 8° 1 harita

Not : 1-6. ciltler Ahmet Cevdet, 7-8. ciltler **Türk Tarih** Encümeni tarafından yayınlanmıştır. 9 cilt yeni harflerle basılmıştır.

Anıtkabir Küt. nu. 1390

Schrader, F. De : Atlas de géographie historique. Nouvelle éd. Paris 1907 Librairie Hachette. 2° 54 cartes + 32 p. index.

Anı (Hatırat)

*Bonneval, Claude - Alexandre, du Comte de : Mémoires du Comte de Bonneval. 2 t. nouv. éd. Paris 1806 Cappelle et Renand. XVI + 598 + 445 p. 8°

*Tott, Baron de : Mémoires du Baron De Tott sur les Turcs et les Tartares. 4 Partie. Amsterdam 1784 - 1785. XL + 203 + 120 + 180 + 152 p. 8°

1. ks. : 103, 107, 110, 122, 123 sahifeler işaretli

Anıtkabir Küt. nu. 2039

* Bu kitaplarda A. Ü. Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Kütüphanesinin 1936 yılı kayıt damgaları görülmektedir. İ. Ü. Merkez Kütüphanesi depolarının bir bölümünde yeniden yapılan düzenlemeler sonuçlanmadığından bazı kitapları görmemiz mümkün olamamıştır.

"Ameli ve şamil bir maarif için hududu vatanın merakizi mühimmesinde asrı kütüphaneler tesisi lâzım olduğu gibi; bilhassa şimdiki teşkilâtı mülkiyeye nisbetle kaza merkezlerine kadar bütün memleketin matbaalarla teşhizi icap etmektedir.

Bir taraftan tabedilen ve yeniden telifi kararlaştırılan kitapları meccanî olarak her tarafa dağıtmak ve halkı okumağa alıştırmak için hükümetçe sarfı mesai edilecektir."

1 Mart 1339 - 1923
Gazi Mustafa Kemal